

KUĆA ORHIDEJA

LUSINDA RAJLI

Prevela
Branislava Radević Stojiljković

Laguna

Naslov originala

Lucinda Riley
HOTHAUSE FLOWER

Copyright © Lucinda Riley, 2011
Translation copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Mome ocu Donaldu,
koji me je u svemu inspirisao.*

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.
SW-COC-001767
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

SIJAM, PRE MNOGO MESEČEVIH MENA

U Sijamu se veruje da je muškarac, kad se duboko, strasno i nepovratno zaljubi u neku ženu, u stanju da učini sve kako bi je zadržao, udovoljio joj i naveo je da joj baš on bude vredniji od svih ostalih.

Nekada davno jedan sijamski princ se tako zaljubio u ženu retke lepote. Udvarao joj se i osvojio je, ali ipak, samo nekoliko noći pre njihovog venčanja, svetkovine koju će ceo narod slaviti gozbom, igrom i veseljem, princa je obuzeo nemir.

Znao je da joj mora nekako dokazati svoju ljubav, nekim činom čija će je moć vezati za njega za sva vremena.

Mora naći nešto što je isto tako retko i lepo kao i ona.

Posle mnogo razmišljanja, pozvao je trojicu slugu u koje je imao najviše poverenja i rekao im šta moraju da učine.

„Čuo sam priče o crnoj orhideji koja raste u našoj kraljevini, visoko gore, na planinama severa. Želim da je pronađete i da mi je donesete u palatu kako bih je podario svojoj princezi na dan našeg venčanja. Onog ko mi prvi donese orhideju nagradiću tolikim blagom da će postati

bogataš. Ostala dvojica neće poživeti dovoljno dugo da vide moje venčanje.“

Trojici užasnutih slugu srce je sišlo u pete od straha, ali se samo pokloniše pred svojim vladarom. Znali su da gledaju smrti u oči jer je crna orhideja mitski cvet. Baš kao i draguljima ukrašeni zlatni zmajevi što su krasili pramce kraljevskih barki, koje će odneti princa u hram da se zavetuje svojoj nevesti, ona je deo legende.

Te noći su sva trojica otišli kućama da se oproste od svojih porodica. Ipak, jedan od njih je, ležeći u naručju svoje uplakane žene, bio pametniji od ostalih i nije želeo da umre.

Do jutra je već skovao plan. Otišao je na plutajuću pijacu, gde su na čamcima prodavali začine, svilu... i cveće.

Tamo je novcem platio izuzetnu orhideju najtamnije purpurne i ružičaste boje, sa obiljem tamnih baršunastih latica. A onda je s biljkom išao uskim *klongovima* Bangkoka sve dok nije pronašao pisara, koji je sedeo među mnoštvom svitaka u svojoj tamnoj i vlažnoj radionici iza radnje.

„*Svadi krup*, pisaru.“ Sluga je položio orhideju na sto. „Imam jedan zadatak za tebe i, ako mi pomogneš, nagradiću te bogatstvom o kakvom si samo sanjao.“

Pisar, koji je jedva zarađivao za život otkad je prestao da radi u palati, zainteresovano podiže pogled ka slugi. „A kako da ti pomognem?“

Sluga pokaza cvet. „Želim da upotrebiš svoje umeće s mastilom i obojiš latice ove orhideje u crno.“

Pisar je namršteno zurio u slugu, a potom uze proučavati biljku. „Da, moguće je, ali novi cvetovi, kad izrastu, neće biti crni i razotkriće te.“

„Kad izrastu novi cvetovi, ti i ja ćemo biti daleko i živećemo kao princ koga služim“, odgovori mu sluga.

Pisar je polako klimao glavom dok je razmišljao o tome. „Dođi ponovo noćas i dobićeš svoju crnu orhideju.“

Sluga se vratio kući i rekao ženi da spakuje ono malo stvari što imaju, obećavši joj da će moći da kupi šta god joj srce poželi i da će joj sagraditi divnu palatu daleko, daleko odatle.

Te noći se vratio u pisarevu radnju. Dah mu se presekao od ushićenja kad je na stolu video crnu orhideju. Osmotrio je latice i uverio se da je pisar izvanredno obavio zadatak.

„Osušila se“, kaza pisar, „i mastilo se neće skidati ako je protrljaju radoznali prsti. Proverio sam. Probaj i ti.“

Sluga učini kako mu je rečeno i na prstima mu ne ostade mastila.

„Ali ne mogu ti reći koliko će to potrajati. Vлага iz same biljke raskvasiće mastilo. I, naravno, nikako ne sme da pokisne.“

„Baš je kako treba.“ Sluga je klimao glavom podigavši biljku. „Idem u palatu. Sačekaj me pored reke u ponoć i daću ti tvoj deo.“

U noći svog venčanja, pošto je podelio radost s čitavom kraljevinom, princ je zakoračio u njihove privatne odaje.

Princeza je stajala na terasi i gledala dole, u reku Čaopraju, i dalje osvetljenu vatrometom priređenim u čast njenog sjedinjenja s princom. Prišao joj je i stao pored nje.

„Jedina moja ljubavi, imam nešto za tebe, nešto što simboliše tvoju jedinstvenu lepotu i savršenstvo.“ Pružio joj je crnu orhideju, smeštenu u saksiju od suvog zlata ukrašenu draguljima.

Princeza pogleda u kao noć crne latice, koje kao da su posrtale pod težinom boje svoje vrste. Izgledala je umorno, klonulo i nekako zlorado zbog te neprirodne boje.

Ipak, znala je šta drži u ruci... znala je šta to znači i šta je učinio za nju.

„Prinče moj, izuzetna je! Gde si je našao?“, upita.

„Tražio sam svuda po kraljevini, i u niziji i na visinama. Ubeđen sam da nema druge takve, kao što nema ni druge žene nalik tebi.“ Pogledao ju je očima punim ljubavi.

Ona je videla tu ljubav i nežno ga pomilovala po licu, nadajući se da on zna da mu je ljubav uzvracena i da će ga uvek voleti.

„Hvala ti, predivna je.“ Prihvatio je ruku na svom obrazu, žudeći da je uzme celu. Ovo je njihova prva noć i dugo je čekao. Uzeo je od nje orhideju, spustio je na terasu pa zagrlio svoju princezu i poljubio je.

„Uđimo, princezo moja“, promrmljao joj je na uvo.

Ostavila je crnu orhideju na terasi i pošla za njim u ložnicu.

Malo pre zore, princeza je ustala iz bračne postelje i izašla da pozdravi prvo jutro njihovog zajedničkog života. Zaključila je po plitkim baricama da je tokom noći padala kiša. Novi dan se budio, a sunce još beše skriveno iza drveća na drugoj obali reke.

Na terasi je, u istom onom ćupu od suvoga zlata koji joj je darovao princ, stajala orhideja ružičaste i purpurne boje.

Smešila se dok je dodirivala njene latice, sad zdrave i umivene kišom, mnogo, mnogo lepše od crne orhideje

koja joj je poklonjena prethodne noći. U lokvi oko nje nazirao se nagoveštaj sivog.

Shvativši sve, konačno ju je podigla i udahnula njen rajski miris, razmišljajući šta joj je činiti. Da li je bolja istina koja će povrediti ili laž koja će zaštititi?

Nekoliko minuta kasnije vratila se u spavaću odaju, u prinčevo naručje, i privila se uz njega.

„Prinče moj“, tiho je prozborila dok se on budio, „ukrali su nam noćas moju crnu orhideju.“

On naglo sede, užasnut, spreman da pozove stražu. Ona ga je, međutim, umirila osmehom.

„Ne, dragi, verujem da nam je data samo na jednu noć, noć kada smo postali jedno, kad je naša ljubav procvetala pa smo i sami postali deo prirode. Nismo se ni mogli nadati da ćemo zadržati samo za sebe nešto tako magično... a osim toga, svenula bi i osušila se, i ja to ne bih mogla podneti.“ Uzela je njegovu ruku i poljubila je. „Verujmo u njene moći i u to da nas je svojom lepotom blagosloвила prve noći našeg zajedničkog života.“

Princ je malo razmislio i, zbog toga što ju je voleo svim srcem, i budući srećan što je sad potpuno njegova, nije pozvao stražu.

I dok je stario – pošto im je brak bio uspešan, blagosloven detetom začetim njihove prve noći, za kojim je usledilo još potomstva – do kraja života je verovao da ih je crna orhideja začarala svojom magijom, ali da im nije bila data da je zadrže.

Ujutru nakon prinčevog i princezinog venčanja, jedan siromašni ribar je sedeo na obali Čaopraje, nekoliko stotina metara niz reku od kraljevske palate. Već dva sata mu

se ništa nije uhvatilo na udicu. Pitao se da nije vatromet od prethodne noći oterao ribu na dno reke. Ako je tako, neće uhvatiti ništa za prodaju i njegova brojna porodica ostaće gladna.

Dok se sunce dizalo iznad drveća na suprotnoj obali da zracima blaženo obasja vodu, spazio je kako nešto svetluca u nanosu zelenih algi što plutaju rekom. Ostavio je štap i zagazio u vodu da to izvuče. Zagrabivši rukama u gužvu rastinja, pre no što predmet prekriven algama prođe pored njega, izvukao ga je na obalu.

A kada ga je očistio, imao je šta da vidi!

Ćup je bio od čistog zlata, ukrašen dijamantima, smaragdima i rubinima.

Zaboravljajući na štap i udicu, ubacio je ćup u korpu i pošao u grad na pijacu dragulja znajući, radosnog srca, da mu porodica više nikad neće gladovati.

PRVI DEO

Zima

1

Norfolk, Engleska

Svake noći sanjam isti san. Kao da mi je život bačen u vazduh, rasprsnuo se i pada u komadima... na sve strane. Sve su to delovi mog života, ali pogrešnim redom, samo fragmenti.

Kažu da su snovi važni i da nam nešto govore, nešto što krijemo sami od sebe.

Ja ništa ne krijem od sebe; volela bih da mogu.

Ja idem na spavanje da zaboravim. Da nađem malo mira jer se po ceo dan samo sećam.

Nisam luda. Mada odnedavno mnogo razmišljam o tome šta je zapravo ludilo. Milioni ljudskih bića i svako pojedinačno, svako sa jedinstvenom DNK, misli jedinstvene misli, ima u glavi sopstvenu percepciju sveta. I svačije viđenje je drugačije.

Došla sam do zaključka da mi, ljudska bića, delimo samo krv i meso, fizičko telo s kojim smo rođeni. Na primer, mnogo puta mi je rečeno kako ljudi različito ispoljavaju žalost i da nijedan od tih načina nije pogrešan. Neki ljudi plaču mesecima, čak godinama. Nose crninu i oplakuju. Drugi pak izgledaju kao da ih se gubitak

ne dotiče. Oni ga pokopaju duboko u sebi. I nastave tačno tamo gde su stali. Kao da im se ništa nije desilo.

Ne znam tačno kakva je moja reakcija. Nisam plakala već mesecima. Štaviše, gotovo da uopšte nisam plakala.

Ali nisam ni zaboravila. I nikada neću.

Čini mi se da čujem nekoga u prizemlju. Moram ustati i pretvarati se da sam spremna da se suočim s novim danom.

Ališa Huard je zaustavila lendrover uz ivičnjak. Isključila je motor i popela se blagom uzbrdicom do kolibe. Znajući da ulazna vrata nikad nisu zaključana, otvorila ih je i zakoračila unutra.

Stala je u sumračnoj dnevnoj sobi i zadržala. Prišla je prozorima i razmakla zavese. Protresla je jastuke na sofi, pokupila tri prazne šoljice od kafe i odnela ih u kuhinju.

Otišla je do frižidera i otvorila ga. U vratima je stajala usamljena poluprazna boca mleka. Na policama su bili jedan jogurt kome je prošao rok, nešto putera i smežuran paradajz. Zatvorila je frižider i proverila kutiju za hleb. Kao što je i podozrevala, bila je prazna. Ališa sede za sto i uzdahnu. Setila se svoje tople kuhinje krcate namirnicama, utešnog mirisa jela što se na velikoj peći kuva za večeru. Zvuci dečje igre i njihov slatki smeh... središte, srce njenog doma i njenog života.

Nije joj promakao kontrast sa ovom bezličnom i sumornom prostorijom. Ovo je, zapravo, baš podesna metafora za trenutno postojanje njene mlađe sestre: Džuliji su i život i srce slomljeni.

Zvuk koraka po škripavom drvenom stepeništu najavio je Ališi njen dolazak. Pogledala je sestru kad se pojavila na kuhinjskim vratima i, kao i uvek, zapanjila ju je njena lepota – dok je

ona sama plavokosa i belog tena, Džulija je tamna i egzotična. Gusta griva kose boje mahagonija uokviruje joj tamnoputo lice finih crta, a nedavni gubitak težine samo je dodatno istakao blistave, bademaste oči boje ćilibara i visoke jagodice.

Od ono malo odeće koju je ponela, Džulija je odabrala crvenu orijentalnu tuniku izvezenu svilom živih boja, i široke crne pantalone koje su joj skrivale tanke noge – sasvim neodgovarajuće za januarsko vreme. Ališa je već s rastojanja videla kako se ježi koža Džulijinih golih ruku. Ustala je od stola i privukla uzdržanu sestru k sebi, u zagrljaj pun ljubavi.

„Dušo“, reče Ališa, „ti ćeš se smrznuti. Trebalo bi da kupiš nešto toplije odeće. Ili hoćeš da ti ja donesem nekoliko svojih džempera?“

„Dobro mi je“, odvrati Džulija izvlačeći se iz sestrinog zagrljaja. „Hoćeš kafu?“

„Nemaš mnogo mleka. Upravo sam pogledala u frižider.“

„U redu je, ja ću piti crnu.“ Džulija priđe sudoperi, napuni čajnik i uključi ga.

„Dakle, kako si mi?“, upita je Ališa.

„Dobro“, odgovori Džulija skidajući dve šolje za kafu s police.

Ališa iskri lice u grimasu. „Dobro“ je uobičajen Džulijin odgovor. Njime odbija nametljiva pitanja.

„Jesi li se videla s nekim ove nedelje?“

„Ne, nisam“, kaza Džulija.

„Dušo, jesi li sigurna da ne želiš da dođeš i neko vreme ponovo budeš kod nas? Teško mi je kad mislim da si ovde sasvim sama.“

„Hvala na ponudi, ali kažem ti da mi je dobro“, uzdržano odvrati Džulija.

Osujećena, Ališa uzdahnu. „Džulija, ne izgledaš dobro. Još si izgubila na težini. Jedeš li ti uopšte?“

„Naravno da jedem. Želiš li kafu ili ne?“

„Ne, hvala.“

„Dobro.“ Džulija s treskom vrati bocu mleka u frižider. Kad se okrenula, ćilibarske oči su joj ljutito sevale. „Slušaj, znam da ovo radiš zato što brineš, ali, stvarno, Ališa, ja nisam tvoje dete i ne treba mi dadilja. *Volim* da budem sasvim sama.“

„U svakom slučaju“, reče Ališa vedro, nastojeći da potisne sve veću nestrpljivost, „bilo bi dobro da odeš i obučeš kaput. Izvodim te.“

„U stvari, danas imam neke planove“, odvrati Džulija.

„Onda ih otkaži. Potrebna mi je tvoja pomoć.“

„U čemu?“

„Ako si zaboravila, podsetiću te da je sledeće nedelje tatin rođendan i hoću da mu nešto kupim.“

„I za to ti treba moja pomoć, Ališa?“

„Šezdeset pet mu je godina i tog dana postaje penzioner.“

„Znam. On je i moj otac.“

Ališa je svim snagama nastojala da zadrži pribranost. „Održava se velika rasprodaja pokućstva u Vorton parku danas u podne. Mislila sam da bismo obe mogle poći da potražimo nešto za tatu.“ Videla je blesak zanimanja u Džulijinim očima.

„Vorton park se prodaje?“

„Da, zar nisi znala?“

Džuliji se obesiše ramena. „Ne, nisam. Zašto?“

„Pretpostavljam iz uobičajenih razloga: porez na nasledstvo. Čula sam da ga trenutni vlasnik prodaje nekom čoveku iz grada koji ima više novca nego pameti. Nijedna moderna porodica ne može da priušti sebi održavanje takvog mesta. A poslednji lord Vorton je dozvolio da imanje propadne. Očigledno treba potrošiti čitavo bogatstvo na njega.“

„Baš tužno“, kaza Džulija.

„Znam“, složi se Ališa, kojoj bi drago kad je videla da je Džuliju barem nešto zainteresovalo. „To imanje je imalo veliku

ulogu u našem detinjstvu, naročito u tvom. Zato sam i mislila da bismo mogle nešto naći na rasprodaji, nekakvu uspomenu, neki znak sećanja za tatu. Verovatno će izložiti samo bezvredne stvari, ostalo će otići u *Sadebi*, ali nikad se ne zna.“

I, na Ališino iznenađenje, bez potrebe da je dalje ubeđuje, Džulija klimnu glavom.

„Važi, idem po kaput.“

Pet minuta kasnije Ališa je manevrisala kolima uskom glavnom ulicom lepog priobalnog sela Bleknija. Skrenula je levo, na istok, na petnaestominutnu vožnju do Vorton parka.

„Vorton park...“, promrmljala je Džulija za sebe.

Bile su to najupečatljivije uspomene njenog detinjstva – poseite deda Bilu i staklenoj bašti: neodoljivi miris egzotičnog cveća koje je tamo raslo i njegova strpljiva objašnjenja kom rodu koji cvet pripada i iz kojih delova sveta potiče. Pre njega, njegov otac i deda su radili kao baštovani za porodicu Kroford, koja je posedovala Vorton park, nepregledno imanje što obuhvata hiljade jutara plodnog obradivog zemljišta.

Njeni baba i deda su živeli u udobnoj kolibi u prijatnom kutku imanja, okruženi ostalim ljudima koji su služili na zemlji, u kući, ili pak samu porodicu Kroford. Džulijina i Ališina majka Džasmin rođena je i odrasla u toj kolibi.

Elsi, njena baba, bila je upravo onakva kakva svaka baka i treba da bude, mada pomalo ekscentrična. Uvek je dočekivala unuke širom raširenih ruku i uvek se na peći kuvalo nešto ukusno.

Kad god se sećala vremena provedenog u Vorton parku, Džulija je videla plavo nebo i raskošne boje cveća što je cvetalo pod letnjim suncem. Vorton park je nekada bio čuven po svojoj zbirci orhideja. Neobična je bila pomisao da ti sitni, krhki

cvetovi potiču iz tropske klime, pa ipak uspevaju da cvetaju i na hladnoj severnoj hemisferi, usred ravnice Norfoka.

Kad je bila dete, Džulija je po celu godinu jedva čekala odlazak u Vorton park. Mir i toplotu staklene bašte – udobno smeštene u uglu povrtnjaka iza kuhinje, zaklonjene od surovih vetrova što zimi duvaju sa Severnog mora – posle je cele godine pamtila. To je, zajedno sa toplim domaćinstvom u babinoj i dedinoj kolibi, za nju predstavljalo mesto spokoja. U Vorton parku se ništa nije menjalo. Tu nisu vladali ni budilnici ni rasporedi časova, tu je ritam diktirala priroda.

Još se sećala starog dedinog radija od bakelita, koji je stajao u uglu staklenika i s kog je od svitanja do sumraka dopirala klasična muzika.

„Cveće voli muziku“, govorio joj je deda Bil dok je negovao svoje dragocene biljke. Džulija bi sedela na stolici bez naslona u uglu, pored radija, i gledala ga slušajući muziku. Učila je da svira klavir i otkrila da joj to prirodno ide od ruke. U maloj dnevnoj sobi dedine i babine kolibe nalazio se starinski pijanino. Često bi je, posle večere, molili da svira. Baba i deda su je posmatrali s odobravanjem i sa strahopoštovanjem dok je nežnim detinjim prstima prebiralala po dirkama.

„Džulija, imaš božji dar“, jedne večeri joj je rekao deda Bil, osmehujući joj se i gledajući je suznim očima. „Nemoj ga protraćiti, važi?“

Onoga dana kad je napunila jedanaest godina, deda Bil joj je poklonio orhideju, da bude samo njena i ničija više.

„Ovo je naročito za tebe, Džulija. Zove se *Aerides odoratum*, što znači 'deca vazduha'.“

Džulija je posmatrala nežne latice cveta u saksiji, ružičaste i boje slonovače. Na dodir su bile somotaste.

„Odakle ova potiče, deda Bile?“, pitala je.

„Sa Orijenta, iz prašuma Čjang Maj na severu Tajlanda.“

„Oh. Šta misliš, koju muziku voli?“

„Čini mi se da joj naročito prija Mocart“, zakikotao se deda.

„A ako ti se učini da vene, probaj sa Šopenom!“

Džulija je gajila oboje: i svoju orhideju i dar za sviranje klavira; sedeći u salonu svoje promajne viktorijanske kuće na obodu Noriča – svirala je svome cvetu, a on je svaki put iznova cvetao.

I sanjara je o egzotičnom mestu s kog potiče njena orhideja. Više nije bila u salonu kuće u predgrađu, već u nepreglednim džunglama Dalekog istoka... čula je zvuke gekona i ptica, udisala opojne mirise orhideja što rastu svuda po drveću i pod njim.

Znala je da će jednoga dana otići da sve to vidi svojim očima. Zasad su živopisni dedini opisi tih dalekih zemalja potpaljivali njenu maštu i podsticali je da svira.

Kad joj je bilo četrnaest, deda Bil je umro. Džuliji se taj gubitak urezao u pamćenje. On i staklena bašta bili su jedino izvesno i bezbedno uporište u njenom mladom i već teškom životu – mudar, blag uticaj i uvo uvek spremno da je saslušala – a možda joj je bio čak i više od rođenog oca. U osamnaestoj je dobila stipendiju za Kraljevski muzički koledž u Londonu. Baka Elsi se preselila da živi sa svojom sestrom u Sautvoldu, i Džulija više nije odlazila u Vorton park.

I evo, sad mu se vraća, u trideset prvoj. Dok je Ališa brbljala o svoje četvoro dece i njihovim raznovrsnim aktivnostima, Džuliju je ponovo obuzelo isto iščekivanje kao i uvek kad se

roditeljskim kolima vozila ovim putem, zurila kroz zadnji prozor, čekala da se iza poznate okuke na putu pojavi Gejt Lodž, kapija na ulazu u Vorton park.

„Eno skretanja!“, reče Džulija kad ga Ališa zamalo nije promašila.

„Gospode, da, u pravu si. Toliko je prošlo otkad sam posljednji put bila ovde da sam zaboravila.“

Skrećući na prilazni put, Ališa okrznu pogledom sestru. U Džulijinim očima je videla blesak iščekivanja.

„Uvek ti se ovde sviđalo, zar ne?“, nežno je upita.

„Da. Zar tebi nije?“

„Da budem iskrena, dosađivala sam se kad smo ovde boravile. Jedva sam čekala da se vratimo u grad pa da vidim drugarice.“

„Ti si oduvek bila više gradska devojka“, primeti Džulija.

„Jesam, a pogledaj me sada: s trideset četiri godine živim u seoskoj kući u ovoj zabiti, s gomilom dece, tri mačke, dva psa i šporetom na drva. Šta se, dođavola, desilo sa svim onim nadama u svetlu budućnost?“ Ališa se ironično nasmeši.

„Zaljubila si se i dobila porodicu.“

„A svetle nade si ispunila *ti*“, dodade Ališa bez imalo zlobe.

„Da, nekada...“ Džulijin glas je zamro dok su skretale na prilazni put. „Eno kuće! Izgleda potpuno isto.“

Ališa pogleda u zgradu pred sobom. „U stvari, čini mi se da izgleda i bolje. Mora da sam zaboravila koliko je lepa.“

„Ja nisam zaboravila“, promrmlja Džulija.

Zadubljene u misli, pratile su kolonu automobila koja se polako kretala prilaznim putem. Vorton park je izgrađen u klasičnom džordžijanskom stilu, za sinovca prvog premijera Velike Britanije, mada je ovaj umro pre no što je zdanje dovršeno. Gotovo cela je izgrađena od ejzelbijskog kamena, pa je za tri stotine godina postojanja poprimila meku žučkastu nijansu.

Njenih sedam krovnih prozora i dvostruko stepenište što se uzdizalo od podrumskih vrata do *piano nobilea*, tvoreći visoku terasu s koje se pružao pogled na park u pozadini, odavali su utisak francuskog glamura. Sa po jednom kulom s kupolom na svakom uglu, velikim tremom sa četiri džinovska potporna jonska stuba i oronulom statuom Britanije mondenski postavljenoj na vrhu, delovala je veličanstveno, ali i pomalo ekscentrično.

Vorton park nije bilo dovoljno velik da bude proglašen vlastelinskim zdanjem. Nije se odlikovao ni savršenim arhitektonskim skladom da bi ga tako nazvali, pošto su kasniji naraštaji Kroforda izvršili nekoliko neobičnih dogradnji, koje su pokvarile arhitektonsku čistotu. Ali baš zbog toga ova kuća nije odavala utisak one uznemirujuće ukočenosti kojom se odlikuju ostala zdanja iz tog razdoblja.

„Evo, ovde smo skretali levo“, pokaza Džulija sećajući se staze koja je vodila oko jezera, do dedine i babine kolibe na obodu imanja.

„Da li bi volela da posle rasprodaje obiđemo dedinu i babinu kolibu, da je pogledamo?“, upita Ališa.

Džulija sleže ramenima. „Videćemo, važi?“

Lakeji u žutim livrejama upućivali su kola na parkiralište.

„Mora da se nadaleko proneo glas“, primeti Ališa dok je parkirala kola na pokazano mesto. Okrenula se ka sestri i spustila ruku na njeno koleno. „Spremna?“, upita.

Džulija se osećala ošamućeno, ophrvana brojnim uspomenama. Kad je izašla iz kola i pošla prema kući, čak su joj i mirisi bili poznati: vlažna, sveže pokošena trava, sa tek nagoveštajem mirisa koji je prepoznala kao jasmin, s rubova prednjeg travnjaka. Polako su pošle za gomilom ljudi uza stepenice pa kroz glavni ulaz u kuću.

2

Ponovo mi je jedanaest godina. Stojim u ogromnoj prostoriji za koju znam da je predvorje, ali mi izgleda kao katedrala. Tavanica je visoko iznad mene i, posmatrajući je, zapažam da je oslikana oblacima i debelim anđelčićima bez odeće. Opčinjena, piljim u njih, ne primećujući da neko stoji na stepenicama i gleda me.

„Izvolite, gospođice?“

Toliko sam se iznenadila da umalo nisam ispustila iz ruku dragocenu saksiju zbog koje sam u stvari i došla. Deda me je poslao s naročitim zadatkom da ovo isporučim ledi Kroford. Nisam time oduševljena jer se nje plašim. Kad god sam je izdaleka videla, izgledala mi je kao mršava ljutita starica. Ali deda Bil je bio izričit.

„Ona je veoma tužna, Džulija. Orhideja će je možda razvedriti. A sad trči i odnesi, budi dobra devojčica.“

Osoba na stepeništu svakako nije ledi Kroford. To je mladić, možda četiri-pet godina stariji od mene, s bujnom kovrdžavom kestenjastom kosom, čini mi se predugačkom za dečaka. Veoma je visok, ali bolno mršav. Ruke mu, kao štapovi, izlaze iz podvrnutih rukava košulje.

„Da. Tražim ledi Kroford. Donela sam joj ovo iz staklene bašte“, uspevam nekako da promucam.

Sišao je niz preostalih nekoliko stepenika, stao preda mnom i ispružio ruke.

„Ja ću joj odneti ako hoćeš.“

„Deda mi je rekao da moram dati lično njoj“, usplahireno odgovaram.

„Nažalost, ona se trenutno odmara. Nije joj baš dobro, znaš.“

„Nisam znala“, odvratih. Želim da ga pitam ko je on, ali se ne usuđujem. Mora da mi je pročitao misli jer kaže:

„Ledi Kroford mi je rođaka, pa mislim da možeš u mene imati poverenja, zar ne?“

„Da, evo.“ Dok mu pružam orhideju, potajno mi je laknulo jer ne moram da je sama predam. „Možeš li preneti ledi Kroford da je moj deda rekao da je to nova...“, s mukom nastojim da se setim reči, „...hibridna vrsta i da je upravo procvetala?“

„Da, hoću.“

I dalje stojim, ne znajući šta da radim. Kao i on.

Konačno kaže: „Dakle, kako se zoveš?“

„Džulija Forester. Ja sam unuka gospodina Staforda.“

On podiže obrvu. „Naravno. A ja sam Kristofer Kroford. Za prijatelje Kit.“

Pružam mi ruku, onu kojom ne drži biljku, i rukujemo se.

„Drago mi je što smo se upoznali, Džulija. Čujem da prilično dobro sviraš klavir.“

Porumenela sam. „Pa ne baš“, odgovaram.

„Nema potrebe da budeš skromna“, prekorio me je. „Jutros sam čuo kako kuvarica i tvoja baka razgovaraju o tebi. Pođi za mnom.“

I dalje držeći moju ruku pošto smo se rukovali, iznenada me povuče za nju, kroz predvorje pa kroz niz ogromnih soba punih svećanog nameštaja zbog kog čitava kuća izgleda kao ogromna

kuća za lutke. Ne mogu da se ne upitam gde oni uveče sede i gledaju televiziju. Konačno uđosmo u sobu okupanu zlatnom svetlošću koja dopire kroz tri francuska prozora od poda do plafona, što gledaju na terasu koja vodi u vrtove. Oko golemog mermernog kamina raspoređene su velike sofe, a u udaljenom uglu, pred jednim prozorom, stoji veliki klavir. Kit Kroford me povede ka njemu, izvuče stolicu i gurnu me da sednem.

„Hajde, da te čujemo kako sviraš.“

Podigao je poklopac i oblak čestica prašine polete u vazduh iskreći se na popodnevnom suncu.

„Jesi... jesi li siguran da smem?“, pitam.

„Strina Kroford spava na drugom kraju kuće. Malo je verovatno da će čuti. Hajde!“ Gleda me sa iščekivanjem.

Obazrivo, polažem ruku na dirke. Drugačije su od svega što su moji prsti ikada dodirivali. Tada nisam znala da su napravljene od najfinije slonovače i da sviram na sto pedeset godina starom klaviru marke Behštajn. Pritisnula sam dirku sasvim lagano, pa ipak se vibracija prenela žicama i odjeknuo je zvuk.

On stoji pored mene i čeka, ruku prekrštenih na grudima. Shvatam da nemam izbora. Počinjem da sviram Mesečinu, kompoziciju koju sam tek nedavno naučila i provodim sate vežbajući je. Pod prstima mi naviru tonovi i zaboravljam na Kita. Poneo me je divan zvuk ovog neverovatnog instrumenta. Kao i uvek, odlazim na neko drugo mesto, daleko, daleko odatle. Sunce mi obasjava prste i greje mi lice svojim sjajem. Sviram možda bolje nego ikada i iznenadnih se kad mi prst dodirnu poslednju dirku i komad se završi.

Odnekud pozadi čujem zvuk tapšanja i vraćam se u ovu velelepnu sobu, Kitu, koji stoji sa izrazom strahopoštovanja na licu.

„Au!“, kaže. „Ovo je bilo briljantno.“

„Hvala.“

„Tako si mlada, prsti su ti još mali, kako možeš tako brzo da prelaziš njima po dirkama?“

„Ne znam. Jednostavno... mogu.“

„Znaš li da je Hari, muž strine Kroford, lord Kroford, izgleda bio veoma dobar pijanista?“

„O, ne, ja... nisam znala.“

„Jeste, bio je. Ovo je njegov klavir. Umro je kad sam bio beba tako da nikad nisam čuo kako svira. Možeš li da odsviraš još nešto?“

Ovoga puta je izgledao zaista poletno.

„Ja... mislim da bi sad stvarno trebalo da pođem.“

„Molim te, samo još jednu. Može?“

„U redu“, kažem.

I počinjem da sviram Rapsodiju na temu Paganinija. I ponovo se gubim u muzici, udaljavam se, kad iznenada začujem glas, nekog ko više.

„PREKINI! Odmah da si prekinula!“

Učinih kako mi je rečeno i pogledah ka ulazu u salon. Tamo stoji visoka mršava žena prosede kose. Na licu joj se ogleda bes. Srce mi zalupa.

Kit joj prilazi. „Izvini, strina Kroford, ja sam molio Džuliju da svira. Spavala si pa nisam mogao da tražim dozvolu. Jesmo li te probudili?“

Pogled mu je uzvraćao par hladnih očiju. „Ne. Niste me probudili. Ali nije u tome stvar, Kite. Zasigurno znaš da sam zabranila da bilo ko svira taj klavir?“

„Stvarno mi je žao, strina Kroford, nisam znao. Ali Džulija je sjajna. Tek joj je jedanaest godina, a već svira kao koncertna pijanistkinja.“

„Dosta!“, odreza strina.

Kit obori glavu i rukom me pozva da pođem za njim.

„Izvini još jednom“, kaže, dok se ja skrivam iza njega.

Prolazim pored ledi Kroford i ona me zaustavlja. „Jesi li ti Stafordova unuka?“, pita prodorno me gledajući hladnim plavim očima.

„Jesam, ledi Kroford.“

Vidim kako joj je pogled omekšao, gotovo kao da će zaplakati. Klima glavom i kao da se bori da progovori. „Ja... čula sam za tvoju majku. Žao mi je.“

Osećajući napetost, Kit je prekida. „Džulija ti je donela orhideju. Novu, iz dedinog staklenika, zar ne, Džulija?“, podstiče me.

„Da“, kažem, trudeći se iz sve snage da ne zaplačem. „Nadam se da će vam se dopasti.“

Ona klima glavom. „Sigurna sam da hoće. Reci dedi da sam kazala 'hvala'.“

Ališa je strpljivo čekala u redu da uzme katalog rasprodaje.

„Jesi li ikada ulazila u ovu kuću kao dete?“, pita.

„Da“, odvrati Džulija, „jednom.“

Ališa pokaza u tavanicu. „Prilično sladunjavo, ovi anđelčići, zar ne?“

„Meni su se uvek sviđali“, odgovori Džulija.

„Čudna stara kuća“, nastavi Ališa uzimajući ponuđeni katalog pa pođe za mnoštvom ljudi kroz predvorje, zatim hodnikom u veliku prostoriju sa zidovima obloženim hrastovinom, gde behu izloženi svi predmeti izneti na prodaju. Pružila je katalog Džuliji. „Stvarno šteta što se prodaje. Bila je porodični dom Krofordovih više od trista godina“, zamišljeno kaza. „Kraj jednog doba i tako to. Da prošetamo malo?“ Ališa prihvati Džuliju za lakat i povede je ka elegantnoj ali naprsloj grčkoj urni koja je, sudeći po zelenom tragu lišaja, upotrebljavana kao žardinjera za letnje cveće. „Šta misliš o ovome za tatu?“

Džulija sleže ramenima. „Možda. Ti odluči.“

Osećajući da Džulija gubi interesovanje, a i sopstvenu razdraženost, Ališa reče: „Zašto se ne bismo razdvojile? Tako ćemo brže pregledati sve što je na raspolaganju. Ti počni sa ove strane, a ja ću sa one, pa ćemo se za deset minuta sresti kod vrata.“ Džulija klimnu glavom i ostade gledajući za Ališom, koja je prelazila na drugi kraj prostorije. U poslednje vreme se odvikla od gužve te se se osećala nelagodno, klaustrofobično. Zatim pođe ka delu sobe u kojem je bilo manje ljudi. U jednom uglu se nalazio sklopivi sto iza kog je stajala neka žena. Ne znajući kuda bi, Džulija joj priđe.

„Ovi predmeti nisu uključeni u licitaciju“, reče žena. „Uglavnom starež i tričarije. Možete ih kupiti odmah, na svakom se nalazi cena.“

Džulija uze stari primerak *Dečje knjige čuda* s listovima savijenih uglova. Otvori je i vide kako je unutra upisana godina 1926.

Hjugu od bake, s ljubavlju.

Bio je tu i primerak *Vilfredovog godišnjaka* iz 1932, kao i *Vrt nevena* od Kejt Grinavej. Bilo je nečeg posebnog u ovim knjigama; više od osamdeset godina, deca iz porodice Kroford čitala su priče među njihovim koricama, dok su rasla u dečjim odajama negde iznad nje. Džulija odluči da ih kupi za sebe i sačuva ih za izgublenu decu Vorton parka.

Na levoj strani stola bila je i iskrzana kartonska kutija puna starih grafika. Džulija ih je ravnodušno prelistavala. Uglavnom litografije i crteži perom i mastilom, predstave velikog požara u Londonu, starih lađa i ružnih kuća. A među njima jedan pohabani smeđi koverat. Izvukla ga je iz kutije.

U kovertu se nalazila zbirka akvarela koji su prikazivali razne vrste orhideja.

Fin žućkast pergament na kome cvetovi behu naslikani bio je istačkan mrkim belezima, pa je pretpostavila da su slike delo

poletnog amatera pre nego profesionalca. Bilo kako bilo, pomišlila je, uokvireni i okačeni, izgledaće vrlo posebno. Na svakoj slici je, ispod stabljike cveta, olovkom bilo napisano latinsko ime orhideje.

„Koliko koštaju?“, upitala je ženu.

Žena uze od nje koverat. „Ne znam. Izgleda da ovde nema cene.“

„Da vam dam dvadeset funti, po pet za svaku sliku?“, predloži Džulija.

Žena pogleda u otrcane slike i slegnu ramenima. „Neka bude deset funti za sve, šta kažete?“

„Hvala.“ Džulija izvadi novac iz novčanika pa pođe nazad, da se sastane s Ališom, koja ju je već čekala.

Ališi oči sinuše kad vide da Džulija pod rukom nosi knjige i neki koverat.

„Našla si nešto?“, upita Džuliju.

„Da, jesam.“

„Da vidim?“

„Pokazaću ti kad dođemo kući.“

„Važi“, pristade Ališa. „Ja ću da licitiram za onu urnu što smo je maločas videle. Zavedena je pod brojem šest, što znači da se nećemo dugo zadržati. Aukcija samo što nije počela.“

Džulija klimnu glavom. „Ja ću se malo prošetati dok te budem čekala. Treba mi vazduha.“

„Dobro.“ Džulija zavuče ruku u torbu i izvadi ključeve od kola pa ih pruži Džuliji. „U slučaju da se zadržim. A ako ne, nađimo se kod ulaznih vrata za pola sata! Mogla bi mi pomoći da snesem trofej niza stepenice.“

„Hvala.“ Džulija uze ključeve. „Vidimo se kasnije.“

Izašla je iz prostorije pa pošla hodnikom u predvorje, sada opustelo. Stade i pogleda u heruvima na tavanici. Zatim okrznu pogledom vrata što vode ka salonu gde je smešten velelepni

klavir na kom je jednom svirala. Nalazila su se na suprotnoj strani predvorja i bila su otvorena.

Vođena iznenadnim porivom, prišla im je, načas oklevala, pa ušla. Velika prostorija je bila zaogrnuta slabom januarskom svetlošću. Nekorišćeni nameštaj je i dalje bio potpuno isti kao što ga je upamtila. Prošla je kroz ovu i kroz ostale sobe, sve dok konačno nije stigla do vrata salona.

Danas sunce nije sijalo kroz visoke prozore. Unutra je bilo strašno hladno. Prošla je pored kamina i sofa iz kojih je izbijao neprijatan miris plesni, pa prema velikom klaviru.

I tek je tada primetila visoku priliku, njoj okrenutu leđima, kako zuri kroz prozor iza klavira. Polovično je bio zaklonjen zavesom od damasta čije je spoljašnje tkanje sad bilo toliko tanano da je podsećalo na krvne sudove što se naziru kroz kožu tanku kao papir.

Odmah ga je prepoznala i skamenila se. Nije se pomerao; samo je mirno stajao, kao statua. Bilo je očigledno da je nije čuo.

Shvatajući da je uljez u trenutku kontemplacije, Džulija se okrete s namerom da izađe iz prostorije što može tiše.

Stigla je do vrata kad ga je čula:

„Izvolite?“

Okrenula se. „Izvinite, ne bi trebalo da budem ovde.“

„Ne bi trebalo.“ Zagledao se u nju. Onda mu se obrve podiгоše i namrštiše. „Da li se poznajemo?“

Između njih je bilo rastojanje od dobrih desetak metara, ali Džulija je prepoznala tu gustu, kovrdžavu kestenjastu kosu, vitko telo – koje se popunilo i poraslo barem tridesetak centimetara otkad ga je poslednji put videla – i ista ona izvijena usta.

„Da. Ja... u stvari, sreli smo se pre mnogo godina“, promuća Džulija. „Izvinite, idem.“

„Vidi, vidi.“ Licem mu se raširio osmeh prepoznavanja. „To je mala Džulija, baštovanova unuka, sada svetski priznata koncertna pijanistkinja. Jesam li u pravu?“

„Da, ja sam Džulija“, ona klimnu glavom, „mada nisam baš sigurna za ono 'svetski priznata'.“

Kit podiže obrve. „Ne budite skromni, Džulija. Imam nekoliko vaših ploča. Poznati ste! Slavna ličnost! Otkud vi, za ime sveta, ovde? Mora da provodite život po apartmanima u hotelima sa pet zvezdica, širom sveta.“

Džulija je shvatila da očigledno ništa nije čuo.

„Ja... u poseti sam ocu“, slaga.

„Dakle, počastvovani smo.“ Kit se teatralno malo nakloni. „Malo vaše slave prešlo je i na mene. Svima uvek kažem da sam ja jedan od prvih koji vas je čuo kako svirate *Mesečinu*.^{*} Baš smo se prigodno sreli u ovoj istoj sobi u času kad kuća treba da se proda.“

„Da. Žao mi je zbog toga“, odvrati ona uzdržano.

„Ne treba da vam bude žao. Tako je najbolje za sve. Strina Kroford je dopustila da propadne još dok je živela ovde, a moj otac nije imao novca da je sredi niti ga je to zanimalo. Da budem iskren, imao sam sreće da nađem nekog ko je spreman da mi je skine s vrata. Renoviranje će koštati čitavo bogatstvo.“

„Znači, imanje Vorton park je vaše?“, upita ona.

„Da, grešna mi duša, bojim se da jeste. Prvo je umrla strina Kroford, a nedavno i moj otac, pa sam ja sledeći u lozi. Nevolja je u tome što sam nasledio samo mnogo dugova i veliku zbrku. No bilo kako bilo“, on sleže ramenima, „izvinjavam se što sam tako negativan.“

„Sigurna sam da ste bar u dubini duše pomalo tužni.“

I dalje su stajali desetak metara udaljeni jedno od drugog. Kit zavuče ruke u džepove pantalona i priđe joj. „Iskreno, na ličnom nivou, nisam. Dolazio sam ovamo samo za raspuste kad sam bio klinac tako da nisam emocionalno vezan za ovo mesto. A nešto mi ne ide da izigravam njegovo gospodstvo

^{*} Franc.: mesečina. (Prim. prev.)

lorda. Međutim, pošto sam upravo ja morao da donesem odluku o prodaji trista godina porodične istorije, to mi je, priznajem, zadalo nekoliko besanih noći. Ali imam li drugog izbora? Imanje je u ozbiljnim dugovima i moram ga prodati da bih isplatio kreditore.“

„Prodajete li celo imanje?“, upita ona.

Kit prođe rukom kroz nepokornu kosu i uzdahnu. „Uspeo sam da isposlujem da mi ostane stari Četvorokut, četvorougaono zemljište sa štalama i kolibama u kojima su nekada živeli radnici, i još nekoliko jutara. Odatle postoji zasebna staza do puta koju mogu renovirati da bude upotrebljiva, tako da neću morati da koristim glavni ulaz na imanje. Moj novi dom je jedna prilično oronula koliba bez centralnog grejanja i s ozbiljnim problemom vlage“, osmehnuo se. „Ali bolje išta nego ništa, i sad je renoviram. Mislim da će biti sasvim pristojna kad je završim.“

„Tamo su živeli moji baba i deda i tu se rodila moja majka“, kaza Džulija. „U mojim očima te kolibe nikad nisu izgledale ni oronulo ni vlažno, ali pretpostavljam da jesu bile takve.“

„O, pa da!“ Kit je pocrveneo. „Gospode, mora da sam zvučao nadmeno. Izvinite što sam ispao tako uobražen. Zapravo, želeo sam da zadržim plac s radničkim kolibama zbog toga što mislim da je to veoma lepo mesto. Zaista“, on naglasi, „jedva čekam da živim tamo. A nadam se i da ću, kad završim renoviranje ostalih ambara i koliba oko moje, moći da ih izdajem i tako obezbedim neki prihod.“

„Zar ne živite negde drugde?“

„Kao i vi, i ja sam dugo bio u inostranstvu. Nekako, nikad nisam imao dovoljno vremena da obezbedim sebi pravi dom...“ Glas mu je zamro i skrenuo je pogled ka predelu koji se video kroz prozor. „Za ovu šumu oko kuće ne vežu me naročito lepe uspomene. Ovde sam provodio prilično jadne raspuste u detinjstvu.“

„Meni se sviđalo ovde u Vorton parku.“

„Pa... to je lepa stara kuća i okolina je veličanstvena“, složio se uzdržano.

Džulija ga je gledala. Bio je preplanuo, ali videla je da izgleda umorno i iscrpljeno. Ne znajući šta više da kaže, ona odvrati: „Dakle, nadam se da ćete biti srećni u svom novom domu. Bolje da pođem.“

„A ja, pretpostavljam, moram da odem u sobu za aukciju i skrivam se negde pozadi.“

Koračali su jedno uz drugo kroz sumračne sobe ka predvorju.

„Dakle“, druželjubivo upita Kit, „a gde vi živite u poslednje vreme? Bez sumnje u nekom velikom penthausu s pogledom na Central park.“

„Baš i ne. Boravim u Blekniju, u maloj, vlažnoj kolibi koju sam kupila pre više godina, kad su mi svi govorili kako treba da uložim nešto novca u nekretnine. Poslednjih osam godina izdavala sam je izletnicima.“

„Sigurno imate neki dom negde?“, namršti se Kit. „Slavne ličnosti se ne slikaju za stranice blistavih časopisa u vlažnim kolibama u Severnom Norfoku.“

„Ja se ne slikam za blistave časopise“, usprotivi se Džulija braneći se, „a to je... duga priča“, dodade shvativši da se približavaju predvorju. Brzo je morala da ga pita još nešto. „Jesu li staklenici još tamo?“

„Ne znam“, Kit sleže ramenima. „Da budem iskren, još nisam bio u povrtnjaku iza kuhinje. Bilo je puno posla na drugim mestima.“

Ušli su u predvorje i Džulija vide sestru kako stoji kraj ulaza, sa urnom, nestrpljivog izgleda.

„Tu si, Kite!“ Obratila im se neka krupna žena kestenjaste kose i tamnosmeđih očiju nalik njegovim. „Gde si bio?“

Aukcionar mora hitno s tobom da porazgovara o jednoj vazii. Misli da bi mogla biti iz doba dinastije Ming ili tako nešto i da bi trebalo da je povučesh iz prodaje i odneseš u *Sadebi* na procenu vrednosti.“

Džulija primeti nagoveštaj razdraženosti na Kitovom licu. „Džulija, da te upoznam s Belom Harper, mojom sestrom.“

Bela pređe pogledom po Džuliji bez mnogo zanimanja. „Zdravo“, reče hvatajući Kita ispod ruke. „Treba odmah da razgovaraš s njim“, reče mu odlučno i povuče ga predvorjem.

Kit se okrenuo i dobacio Džuliji brz osmeh. „Drago mi je što smo se videli“, kaza i ode.

Džulija se povede za njegovim primerom i priđe Ališi, koja je gledala za onim dvoma.

„Odakle *nju* poznaješ?“, radoznalo upita Ališa.

„Koga?“, odvrati Džulija uzimajući za drugi kraj urnu pa je polako poneše niza stepenice i ka kolima.

„Užasnu Belu Harper, naravno. Videla sam kako maločas s njom razgovaraš.“

„Ne poznajem je. Poznajem njenog brata Kita.“

Stigle su do kola i Ališa otvori prtljažnik da ubace urnu unutra. „Misliš lorda Kristofera Vortona, naslednika svega ovoga?“

„Da, pretpostavljam da je on sada to“, složi se Džulija. „Ali ja sam ga upoznala pre mnogo godina u ovoj kući i sad sam slučajno na njega naletela.“

„Čudna si ti zverka, Džulija, nikad nisi pomenula da ste se upoznali kad smo bile deca“, namršti se Ališa nameštajući staru kabanicu oko urne da se ne bi kotrljala po prtljažniku. „Nadajmo se da ćemo je bezbedno odneti kući“, reče zalupivši gepek. Obe udoše u kola i Ališa upali motor.

„Jesi li za pićence i sendvič u tabu?“, upita Ališa. „Pa da mi ispričaš kako si upoznala slatkog lorda Kita. Nadam se da je prijatniji od sestre. Nekoliko puta sam je sreća na lokalnim

svečanim večerama i ponašala se prema meni kao prema baštovanovoj unuci. Hvala bogu što imanje i titulu nasleđuju muški naslednici. Da je Bela muško, niko joj ne bi stao na kraj!“

„Ne, mislim da Kit uopšte nije takav“, blago odgovori Džulija. Okrenula se ka sestri. „Hvala ti na ponudi, ali ako nemaš ništa protiv, radije bih sad pošla kući.“

Ališa joj u očima vide iscrpljenost. „Važi“, reče, „ali usput ćemo svratiti u prodavnicu da ti kupim namirnice.“

Džulija pristade, previše slaba da bi se raspravljala.

Ališa je insistirala da Džulija sedi na sofi dok ona upali vatru i smesti hranu koju je kupila u lokalnoj samoposluzi. Ovoga puta Džuliji nije smetalo da se neko trudi oko nje. Izlazak iz kuće – prvi za više nedelja – izmorio ju je. A poseta Vorton parku i ponovno viđenje s Kitom uznemirili su je.

Ališa se pojavi na kuhinjskim vratima, s poslužavnikom u rukama i spusti ga pred Džuliju. „Skuvala sam ti supu. Molim te popij.“ Podigla je smeđi koverat koji je Džulija položila na stočić za kafu. „Smem li?“, upita.

„Naravno.“

Ališa izvuce slike iz koverta, poslaga ih po stolu i stade ih proučavati. „Divne su“, reče. „I savršen dar za tatu. Hoćeš li ih uramiti?“

„Hoću, ako stignu da to urade na vreme.“

„Doći ćeš kod nas na rođendanski ručak sledeće nedelje, zar ne?“

Džulija preko volje klimnu glavom dok je zahvatala kašikom supu.

„Dušo, shvatam da će ti to teško pasti, da velika porodična okupljanja trenutno nisu za tebe, ali znam da svi jedva čekaju da te vide. I tata bi bio očajan kad ne bi došla.“

„Doći ću. Hoću, naravno.“

„Dobro.“ Ališa pogleda na sat. „Biće bolje da krenem, nazad u ludnicu.“ Zakolutala je očima, prišla Džuliji i stisnula joj rame. „Da ti donesem još nešto?“

„Ne, hvala.“

„Dobro.“ Ališa je poljubi u teme. „I, slušaj, molim te javi se i drži mobilni telefon uključen. Brinem za tebe.“

„Ovde gotovo i da nema signala“, odvrati Džulija. „Gledala je za Ališom dok je ova išla ka vratima. „I hvala ti. Hvala što si me ponovo odvela u Vorton park.“

„Bilo mi je drago, stvarno. Samo me pozovi i doći ću. Čuvaj se, Džulija.“ I Ališa zalupi vrata za sobom.

Džulija se osećala pospano i obamrlo. Ostavila je zdelu s dopola pojedenom supom na stolu, umorno se popela stepenicama i sela na krevet, s rukama u krilu.

Ne želim da mi bude bolje. Želim da patim onako kao što su oni patili. Gde god da su, oni su bar zajedno, dok sam ja ovde sama. Želim da znam zašto i ja nisam otrgnuta s njima, jer sada nisam ni tamo ni ovde. Ne mogu da živim, a ne mogu ni da umrem. Svi žele da izaberem da živim, ali onda ih moram pustiti da odu. A to ne mogu. Ne još...

3

U dva minuta do jedan sledeće nedelje, Ališa je poterala svoju porodicu u dnevnu sobu.

„Liši, uzmi malo vina, dušo.“ Njen muž Maks joj stavi čašu u ruku i poljubi je u obraz.

„Rouz, odmah da si isključila taj ajpod!“, Ališa odlučno kaza svojoj trinaestogodišnjoj ćerki, koja je, pogrbljena, mrzovoljno sedela na sofa. „I svi ostali, molim vas pokušajte da se lepo ponašate.“ Ališa sede na naslon za ruke i otpi veliki gutljaj vina.

Kejt, njena lepa plavokosa osmogodišnja kći, sede uz nju. „Mama, je l' ti se sviđa kako sam se obukla?“, upita.

Ališa tad prvi put zaista pogleda kombinaciju jarkoružičastog gornjeg dela, žute tufnaste suknje i tirkiznih helanki. Ali bilo je prekasno. Videla je kako se kola njenog oca kreću prilaznim putem kući.

„Stigao je deda!“, uzbuđeno viknu Džejms, njen šestogodišnjak.

„Hajdemo da ga uvedemo!“, ciknu četvorogodišnji Fred i pođe ka ulaznim vratima.

Dok je gledala kako ostala deca idu za njim, Ališininim licem se raširi osmeh zadovoljstva zbog njihovog uzbuđenja. Deca

otvoriše vrata, istrčaše i okupiše se oko kola. Nekoliko sekundi kasnije Džordža Forestera njegovi unuci uvedoše u dnevnu sobu. Iako šezdesetpetogodišnjak, još je bio privlačan muškarac, vitak, s gustom kosom, prosedom samo na slepoočnicama. Zračio je autoritetom i samopouzdanjem stečenim dugogodišnjim obraćanjima publici.

Džordž je bio priznati botaničar – profesor botanike na Univerzitetu Istočne Anglije – a često je držao predavanja i u Kraljevskom društvu za hortikulturu u Kju Gardensu. Kad nije delio svoje znanje sa drugima, boravio je u stranim zemljama tragajući širom sveta za novim biljnim vrstama. I tada je, po sopstvenom priznanju, bio najzadovoljniji.

Džordž je uvek pričao svojim ćerkama kako je u staklenu baštu Vorton parka ušao očekujući da ga obuzme oduševljenje čuvenom zbirkom orhideja koje su tamo rasle, ali se, umesto toga, istoga časa zaljubio u mladu lepoticu – svoju buduću ženu i majku svoje dve kćeri – koja je bila usred cveća u staklenoj bašti. Venčali su se samo nekoliko meseci kasnije.

Džordž priđe Ališi. „Zdravo, mila, izgledaš divno kao i uvek. Kako si?“

„Dobro, hvala. Srećan rođendan, tata“, odgovorila je dok ju je grlio. „Piće? Imamo šampanjca u frižideru.“

„Što da ne?“ Oči mu se skupiše od osmeha. „Smešno, zaista, slaviti što sam jedan korak bliže grobu.“

„O, tata!“, prekori ga Ališa. „Ne budi šašav. Sve moje drugarice su i dalje zaljubljene u tebe.“

„Pa svaki momak voli to da zna, ali ne menja stanje stvari. Danas“, okrenuo se unucima, „vaš deda postaje penzioner.“

„Šta je to penzioner?“, upita Fred.

Dve godine stariji i pametniji Džejms ubode prstom mlađeg brata u rebra. „To je star čovek, ludo.“

„Idem da donesem šampanjac“, reče Maks namignuvši Ališi.

„Dakle“, Džordž sede naspram kćeri i ispruži duge noge. „Kako je?“

„Grozničavo, kao i obično“, uzdahnu Ališa. „A kod tebe?“

„Isto“, odvrati Džordž. „Veoma sam uzbuđen, zapravo. Prošle nedelje me je pozvao jedan američki kolega koji predaje na Jejlu. Planira istraživačko putovanje na Galapagos u maju i želi da mu se pridružim. Nikad nisam bio tamo, a oduvek sam nameravao da idem, zbog Darwinovog *Porekla vrsta* i ostalog. Biću odsutan dobra tri meseca pošto su me zamolili da održim nekoliko predavanja dok sam u Sjedinjenim Državama.“

„Dakle, nemaš nameru da usporiš sad kad si penzioner?“, nasmeši se Ališa.

Fred doskakuta na jednoj nozi do Džordža. „Deda, kupili smo ti stvarno super poklon. To je...“

„Umukni, Frede, to je iznenađenje“, kaza Rouz, nadmena tinejdžerka, sa kauča.

Maks se vratio s otvorenim šampanjcem i sipao ga u tri čaše.

„Pa, živeli svi!“ Džordž podiže šampanjac ka usnama. „Za sledećih šezdeset pet godina.“ Otpio je gutljaj pa upita: „Hoće li doći Džulija?“

„Da, rekla je da hoće. Verovatno malo kasni.“

„Kako je ona?“, upita Džordž.

„Nije dobro“, Ališa zavrte glavom. „Prošlog vikenda sam je malo izvela iz kuće, u stvari išle smo u Vorton park, gde sam ti kupila rođendanski poklon. Imali su rasprodaju pokućstva. Izgledala je... pa možda malo bolje, ali ne mnogo.“

„Strašno je to što joj se desilo“, uzdahnu Džordž. „Osećam se tako... bespomoćno.“

„Svi se tako osećamo, tata“, odvrati Ališa potišteno.

„Prvo je izgubila majku kad joj je bilo jedanaest, a sad...“ Džordž bespomoćno sleže ramenima. „Baš nije fer.“

„Užasno“, odvrati ona, „i čovek ne zna ni šta da radi ni šta da kaže. Kao što znaš, tata, Džulija je onda veoma teško primila maminu smrt. Izgubila je troje ljudi koji su joj najviše značili u životu.“

„Da li je pominjala povratak na jug Francuske?“, upita Džordž. „Mislim da bi se bolje osećala u svojoj kući nego da sedi u onoj sumornoj kolibi po ceo dan.“

„Nije. Možda ne može da se suoči s tamošnjim uspomena-ma. Znam da bih se ja opirala tome kad bi ovaj dom iznenada...“, Ališa se ujede za usnu, „opusteo.“

„Deda? Imaš li ti devojkicu?“, raspoloženje je promenila Kejt, penjući se dedi u krilo.

„Ne, mila moja“, zakikota se Džordž tiho, „za mene je postojala samo tvoja baka.“

„E pa, ja bih ti mogla biti devojkica ako me hoćeš“, velikodušno ponudi Kejt. „Mora da si usamljen kad živiš sasvim sam u onoj velikoj kući u Noriču.“

Ališa se trže. Kejt ima običaj da nepogrešivo pogodi u pravo mesto govoreći ono što svi ostali upravo misle.

„Nisam usamljen, mila.“ Džordž joj s ljubavlju promrsi kosu. „Imam Sida, moju kucu, i sve one moje biljke da mi prave društvo“ – stisnuo ju je u zagrljaj – „ali obećavam ti da ću te pozvati ako mi ikada zatreba devojkica.“

Ališa ugleda kako se Džulijina kola približavaju vijugavim putem.

„Evo je, tata. Idem da je dočekam, da vidim kako je.“

„Samo napred, dušo“, složi se Džordž osetivši Ališinu brigu.

Ališa ode do ulaznih vrata i otvori ih. Dok je stajala čekajući da Džulija izađe iz kola, razmišljala je o tome kako Džordž, iako je prošlo više od dvadeset godina od kada im je majka umrla, nikad nije uradio ono što čini većina muškaraca – nije potražio

zamenu za nju. Ališa se setila svih onih raspuštenica što su kružile oko njenog oca i vrebale ga kao ptice grabljivice, ali on ipak nije nikad pokazao ni najmanje interesovanja i potrebe.

Verovatno je, kad razmisli iz ove perspektive, povremeno bilo žena u njegovom životu, ali samo radi zadovoljenja fizičke potrebe. Sumnjala je da se ikada vezivao na emocionalnom planu, verujući i prihvatajući da niko ne može zameniti njegovu srodnu dušu, njegovu partnerku u životu i u botanici – njihovu majku Džasmin.

Možda je strast koju je gajio prema biljkama popunila tu prazninu u njemu.

Ali to bi onda trebalo da važi i za Džuliju, zar ne?

Džulija se pojavila iz kola, obučena u nekoliko brojeva veći džemper na zakopčavanje, i pošla stazom ka njoj.

„Zdravo, dušo. Tata je već došao.“

„Znam. Izvini što kasnim. Izgubila sam pojam o vremenu“, odgovori Džulija pravdajući se.

„Nije važno, uđi.“ Ališa pokaza na četvrtasti paket pod Džulijinom desnom rukom. „Znači uspela si da uramiš slike?“

„Da.“

„Džulija!“ Maks joj je prišao kad je ušla u sobu. „Divno je što si došla“, smešeći se, obgrlio je bolno mršava ramena svoje svastike. „Hoćeš li da skineš džemper?“

„Da, hvala.“

„Zdravo, tata. Srećan ti rođendan.“ Sagnula se da ga poljubi.

„Mnogo ti hvala što si došla, dušo.“ Džordž uze Džuliju za ruku i stisnu je.

„Dakle, sad kad smo svi tu, hoćemo li da otvorimo poklone?“ predloži Ališa.

„Mogu li ja da ih otvorim umesto dede?“ začu se glas ispod stočića.

„Mislim da će se deda i sam snaći“, Maks opomenu svog najmlađeg sina podižući urnu i pružajući je Džordžu. „Ovo je od svih Hauardovih. Izgleda mi kao đavolski veliki vrč za pivo“, nasmejao se pokazujući na isturene delove paketa koji su očigledno bili ručke.

Džordž počeo da odmotava poklon, u čemu mu je pomogao par malih ruku koje su se, kao nekom magijom, pojavile ispod stočića za kafu.

„To ti je veoma velika saksija za cveće, deda“, objavi Fred kad se pojavila urna. „Sviđa li ti se?“

Džordž se nasmeši. „Divna je. Hvala, Ališa, hvala vam, deco.“ Zatim podiže pogled ka kćerki. „Jesi li rekla da si je nabavila u Vorton parku?“

„Da.“ Ališa pogleda u Džuliju. „Hoćeš li sada da daš tati svoj poklon?“

„Naravno.“ Džulija pokaza na paket koji je ležao na stočiću. „Hoćeš li da ga otvoriš?“

Džulija se nije mogla obuzdati i sa iščekivanjem je gledala kako njen otac otvara poklon. Uramljivači kojima je odnela slike izvanredno su obavili posao uokvirivši ih mrkim paspartuom i savetujući Džuliji da prihvati jednostavan crni drveni ram.

„Vidi-vidi...“ Džordžu zamre glas dok je redom posmatrao slike. Konačno reče: „I ovo je iz Vorton parka?“

„Da.“

Sedeo je ćutke, pokušavajući da dokuči nešto što ga je zbušnjalo. Svi su ga gledali. Najzad Ališa prekide tišinu. „Zar ti se ne sviđaju?“

Džordž podiže pogled, ali ne ka Ališi, nego ka Džuliji. „Džulija, ja... veoma mi se sviđaju, jer... vidiš...“, tajanstveno se nasmešio i izbrisao suzu iz oka, „potpuno sam siguran da ih je naslikala vaša majka.“

* * *

Razgovor za ručkom se uglavnom vodio oko toga kako su Džasminine slike dospele na licitaciju u Vorton parku.

„Jesi li potpuno siguran da su to mamine slike?“, upita Ališa.

„Dušo“, reče Džordž dok je sekao izvanredno pečenje koje je Ališa spremila, „ubeđen sam u to. Kad sam prvi put video tvoju majku, sedela je u uglu dedine staklene bašte, s blokom u krilu i vodenim bojama pored sebe. A i kasnije, kad smo putovali zajedno i nalazili zanimljive vrste, ja sam pisao beleške, a ona je slikala cveće. Svuda bih prepoznao njen stil. Kod kuće ću ih ponovo proučiti i uporediti sa ostalim slikama vaše majke. Džulija“, toplo se nasmešio, „nisi mi mogla kupiti lepši poklon.“

Pošto su popili kafu u dnevnoj sobi, Džulija je ustala.

„Idem, tata.“

Džordž je pogleda. „Tako brzo?“

Džulija klimnu glavom. „Da.“

Džordž je uze za ruku. „Dođi mi ovih dana u posetu, hoćeš li? Voleo bih da se vidimo i popričamo.“

„Hoću“, pristade Džulija, ali oboje su znali da neće.

„Hvala ti mnogo za slike, dušo. Zaista mi neverovatno mnogo znače“, dodao je.

„Mislim da treba da zahvalimo slučajnosti, jer ja nisam pojma imala“, odvrati Džulija. „Zdravo, deco, vidimo se uskoro“, mahnula je.

„Zdravo, teta Džulija!“, odgovoriše deca u horu.

Ališa je uhvati za ruku na vratima. „Hoćemo li na kafu sledeće nedelje?“, upita.

„Pozvaću te. I mnogo ti hvala na ručku.“ Džulija poljubi sestru u obraz. „Ćao.“

Ališa zatvori vrata za sestrom i uzdahnu. A onda joj se par ruku s leđa obavi oko struka i čvrsto je stisnuše.

„Znam, Liši. Još je u prilično teškom stanju“, reče Maks i uzdahnu.

„Jeste“, složi se Ališa. „Ali ne pomaže joj ni da sedi sama u onoj jadnoj kolibi po ceo dan. Prošlo je već više od sedam meseci.“

„Pa, ne možeš je naterati“, uzdahnu Maks. „Danas je bar progovorila koju reč. U svakom slučaju, deka će ostati na čaju, a ja ću oprati sudove. Idi, dušo, digni noge i razgovaraj s ocem.“

Ališa se vratila u dnevnu sobu i sela, zadovoljno posmatrajući oca, sagnutog s njena dva sina nad slagalicom. Rouz se iskrala na sprat u svoju sobu, a Kejt – čula je – pomaže Maksu u kuhinji. Zagledala se u vatru razmišljajući o novootkrivenim slikama orhideja i o Džuliji.

Kad im je majka tragično mlada umrla od raka jajnika, Ališa je – budući starija i već tada, u četrnaestoj, prava hraniteljka – dala sve od sebe da bude majka svojoj mlađoj sestri. Džordž je često bio odsutan zbog predavanja ili prikupljanja primeraka, Ališi se činilo da nastoji da provodi što manje vremena kod kuće. Shvatila je da je to očev način da se izbori s gubitkom supruge i nikad se nije žalila zbog očevog izbivanja.

Posle Džasminine smrti, Džulija se povukla u sebe. Ališa joj je na licu videla bol zbog gubitka. Pa ipak, koliko god Ališa pokušavala da joj pomogne i uteši je, Džulija je od samog početka odbijala ovakav dobronamerni zaštitnički stav. I dok je rasla, u teškim godinama puberteta, nije bila voljna da se otvori Ališi i poveri joj se u vezi sa školom, prijateljima ili mladićima; izgradila je oko sebe zid i sve slobodno vreme provodila usavršavajući tehniku sviranja.

Ališa je zato počela da gleda na „zubalo“, kako je zvala pijanino u radnoj sobi, kao na suparnika u borbi za Džuljinu

naklonost. A njeno osećanje odgovornosti da se stara o Džuliji – što njena majka nikada od nje ne bi tražila – prevladavalo je njene vlastite želje i potrebe. U osamnaestoj, Ališa je primljena na univerzitet Darem, na odsek za psihologiju, ali Džulija je tad još išla u školu. Bez obzira na to što su imali kućnu pomoćnicu koja se brinula o domaćinstvu i ostajala preko noći kad je Džordž bio odsutan, smatrala je da ne može ostaviti Džuliju samu. Zato se, umesto Darema, upisala na univerzitet u Noriču i ubrzo, iste godine kad je Džulija dobila mesto na Kraljevskom muzičkom koledžu i preselila se u London, upoznala Maksa.

U svom neprirodnom, veoma često usamljenom detinjstvu, Ališa je sanjara o mužu, brojnoj porodici i udobnom domu. Za razliku od sestre, koja se odlikovala stalnom čežnjom za putovanjima, poput njihovog oca, Ališa je čežnula za sigurnošću i ljubavlju. Maks ju je zaprosio i venčali su se za šest meseci. Već posle godinu dana bila je trudna s Rouz i od tog trenutka se usredsredila samo na to da svojoj deci pruža sve ono što ona nije imala dok je odrastala.

Ako su joj zbog svega toga bili suženi vidici, Ališa je to prihvatila. Međutim, bilo joj je teže da prihvati trajnu odbojnost svoje mlađe sestre. Kad je Džulija razvila karijeru i postala slavno ime u svetu klasične muzike, Ališa je retko imala vesti od nje. Pre sedam meseci je ponovo zatrebala Džuliji i odmah otputovala k njoj, da je dovede kući u Norfok i pokuša da je uteši. Pa ipak, u njihovom međusobnom odnosu i dalje je osećala istu onu udaljenost i napetost ispod površine.

Baš kao i pre dvadeset godina, Ališa jednostavno nije znala kako da dopre do svoje sestre.

„Mama, stavila sam čajne kolačiće da se peku. Gde je poslužavnik?“

Ališa podiže pogled i ugleda Kejt na vratima dnevne sobe. Prenula se iz zamišljenosti i ustala.

„Evo me, mila, evo me.“

4

Džulija se sutradan ujutru probudila i ležala je očekujući da je, kao i uvek, obuzmu crne misli – osećanje beznađa koje je lukavo vrebalo i čekalo onih nekoliko sekundi kad je previše sanjiva i ne seća se.

Ali crne misli nisu nahrupile.

I tako, umesto da se okrene na drugu stranu i rukama pokrije uši, kao da bez uspeha pokušava da blokira misli, odlučila je da radije ustane.

Prišla je prozoru spavaće sobe i razmakla zavese.

Koliba je – s dve sobe u prizemlju i dve na spratu – bila omiljena kod izletnika pre svega zbog veličanstvenog pogleda. Smeštena visoko na travnatom brežuljku, na samo nekoliko sekundi hoda od glavne ulice Bleknija, imala je tu prednost da bude u samom selu, ali da ipak ima mir i otvoren pogled sa svog položaja na uzvišenju.

Danas je oštro januarsko sunce obasjavalo mrazom prekriveni brežuljak. U podnožju je bila luka Bleknija, a iza nje more. Otvorila je prozorčić širom i duboko udahнула. Pomislila je kako je danas čak moguće poverovati u to da će proleće ipak jednom ponovo doći.

Odjednom je zadrhtala u tankoj majici pa je zatvorila prozor, navukla džemper i sišla u prizemlje da skuva čaj.

Do ručka, Džulija je postala svesna toga da se nešto zaista promenilo. Da je i htela, ne bi se mogla setiti šta je radila svakoga bogovetnog dana u ovoj kolibi u proteklih nekoliko meseci. Vreme se sporo vuklo, osećala je nemir, čak dosadu. Bezuspešno je pokušavala da nađe put nazad u onu utešnu obamrlost, ali ona je uporno odbijala da se pojavi.

Osećala se stešnjeno i shvatila je da joj je potrebno da izađe iz kuće. Obukla je jaknu, stavila šal i obula gumene čizme, otvorila ulazna vrata i odsečnim korakom pošla preko trave ka moru.

Luka je bila pusta. Male barke, bezbedno izvučene na kopno preko zime, izgledale su takođe uznemireno, oprema im je podrhtavala i zveckala kao da podseća vlasnike da će uskoro opet dobiti pun smisao. Džulija je ostavila luku za sobom i nastavila da korača dugačkim jezičkom kopna, sve do samog njegovog kraja, gde su galebovi uživali na pesku, na oduševljenje turista koji su iznajmljivali čamce da ih dovezu dotle kako bi ih videli.

Hladan vetar ju je štipao za lice i ona podiže okovratnik jakne da se zakloni. Nastavila je, uživajući u činjenici da je potpuno sama, sad okružena vodom sa obe strane sve užeg kopna – kao da odlazi sa ovoga sveta.

Zastala je, okrenula se i sišla niza stranu grebena, do vode što je pljusкала pred njom, samo nekoliko centimetara od njenih stopala. Ovde je duboko, duboko i dovoljno hladno da se udavi, naročito zbog snažne struje koja bi je brzo odvučla od obale. Pogledala je oko sebe i uverila se da je zaista sama.

Kad bi se bacila, ne bi bilo nikoga da je izvuče...

... i bola bi nestalo.

U najgorem slučaju, zauvek bi zaspala. U najboljem, videla bi ih ponovo.

Džulija obazrivo nagazi nogom ivicu kopna.

Sad bi mogla to da učini...

Sad...

Šta je sprečava?

Gledala je dole, u sivu vodu, sa željom da zaroni u razrešenje, ali...

Nije mogla.

Bespomoćno je zurila naviše u belo zimsko sunce, a onda zabacila glavu i divlje krikнула.

„ZAAAAAAAAŠTO?!!!“

Pala je na kolena, na mrazno tlo koje se otapalo. Zavijala je i pesnicama udarala u zemlju, u besu i boli.

„Zašto baš oni? Zašto baš oni?“, stalno je iznova ponavljala, sve dok od iznemoglosti nije ostala bez glasa i samo jecala.

Ležala je ničice, raširenih ruku, dok su joj se suze mešale sa vlagom na travi – plakala je onako kako nije zaplakala svih sedam meseci.

I konačno, kad je ostala i bez suza, samo je ležala – nepomična, tiha i prazna. Posle nekog vremena sela je, podigla se na kolena kao da se moli i obratila im se rečima:

„Moram da... *živim!* Moram da živim bez vas, nekako...“, cvilela je. Raširila je ruke s dlanovima okrenutim ka nebu.

„Pomozi mi, molim te pomozi, pomozi...“ Pa se ponovo srušila na kolena i zarila glavu u šake.

Čula je samo ritmično zapljuskivanje vode oko sebe. Usredredila se na taj zvuk i otkrila da je smiruje. Osetila je slabu toplotu sunca na leđima i preplavio ju je iznenađan i neočekivan spokoj.

Nije znala koliko je vremena prošlo pre nego što je ustala. Skroz mokra od vlažne trave, osećala se kao da su joj noge od gume, dok joj obe ruke behu utrnule od hladnoće; teturajući se, krenula je nazad grebenom prema kući.

Stigla je u kolibu drhteći od naprezanja, dugog pešačenja i oslobađanja emocija. Baš kad je uhvatila kvaku ulaznih vrata, začula je kako je neko doziva po imenu.

„Džulija!“

Pogledala je niz brdo i ugledala Kita Kroforda kako korača ka njoj uskom stazom što vodi od glavne seoske ulice.

„Zdravo“, reče kad je stigao do nje. „Došao sam da te vidim, ali nisi bila tu. Ubacio sam pisamce kroz prorez za poštu.“

„Oh“, izusti ona, sva pogubljena, gotovo nesposobna da razgovara s drugim živim bićem.

Kit je piljio u nju. „Potpuno si mokra. Šta si to, zaboga, radila?“ Pogledao je u nebo tražeći odgovor. „Nije padala kiša, zar ne?“

„Nije.“ Džulija gurnu ulazna vrata i gumenom čizmom nagazi na savijenu ceduljicu koju je Kit ubacio kroz otvor za pisma. Sagla se da je uzme.

„Ostavio sam ti broj svog mobilnog telefona.“ Pokazao je na papirić. „Ali, pošto sam te uhvatio, možemo li kratko da porazgovaramo?“

Džulija je znala da ne izgleda naročito raspoloženo za razgovor, a i zubi su joj počeli cvokotati. „Mislim da moram pravo u kadu s vrućom vodom“, odvrati ona nadajući se da je to dovoljno da ga navede da ode.

Ali on se nije dao odvratiti i pođe za njom u kolibu. „Da. Ti tvoji dragoceni prsti su bukvalno pomodreli. Ne smemo dopustiti da najčulenija mlada britanska pijanistkinja dobije promrzline, zar ne?“ Zatvorio je vrata za sobom pa nehotice zadrhta. „Zaboga, ovde je da se smrzneš. Slušaj, zašto ne pođeš gore da se okupaš, a ja ću za to vreme založiti vatru i skuvati kafu!“

Džulija se okrete i pogleda ga. „Možda će potrajati. Treba mi dobra kupka.“

„Nikud ne žirim“, srdačno odvrati Kit. „Samo ti idi.“

* * *

Džulija je ležala u kadi, polako raskravljujući i stopala i mozak, čudeći se što se Kit baš sad pojavio. Nije navikla da joj se posećivci neočekivano pojavljuju na pragu i to joj se nije baš svidelo.

Pa ipak... dok je bila napolju sama, znala je da više ne može ostati na istom mestu, da mora učiniti ono što joj svi govore, naime da mora pokušati da krene iznova.

Mogla je izabrati da umre.

Izabrala je da živi.

Navukla je farmerke i stari vuneni džemper i sišla u prizemlje. Kit je sedeo na kauču i držao neki paketić na kolenu. Vatra je veselo plamsala, što ona nikako nije mogla da postigne ma koliko se trudila.

„Dakle, kako si me našao?“, upitala ga je naginjući se nad vatru.

„Preko moje sestre Bele, naravno“, objasni Kit. „Ona poznaje sve i svakog. Ili, bolje reći, smatra svojom dužnošću da poznaje svakog, a ako i ne poznaje, onda zna nekog ko poznaje, što je u ovom slučaju tvoja sestra Ališa. Pokušao sam da te pozovem, ali tvoj mobilni kao da je stalno isključen.“

Džulija s grizom savesti pomisli na sedamnaest poruka koje nije preslušala kad je poslednji put uključila telefon. „Ovde je signal veoma slab.“

„Nema problema. Najpre želim da se izvinim za ono pre neki dan.“

„Zašto?“

Kit se zagleda u svoje ruke. „Nisam znao šta ti se dogodilo. Kao što sam rekao, godinama sam bio u inostranstvu. Vratio sam se u Englesku tek pre nekoliko meseci.“

„Ko ti je rekao?“

„Bela, naravno. Izgleda da je bilo u svim ovdašnjim novinama. Odatle je napabirčila informacije. Siguran sam da su, kao i obično, većinom netačne.“

„Pa... ne znam,“, uzdahnu Džulija, „kao što pretpostavljaš, nisam ih čitala.“

„Ne, naravno da nisi.“ Kit je izgledao kao da mu je nelagodno. „Izvini, Džulija. Mora da ti je bilo... da ti je i dalje strašno.“

„Da.“ Radi njih oboje, Džulija je brzo promenila temu. „Dakle, zašto si želeo da me vidiš?“

Kitu se lice razvedri. „Našao sam nešto što bi moglo zanimati tebe i tvoju porodicu.“

„Zaista?“

„Da. Sećaš se da sam pominjao kako renoviram kolibe u Četvorokutu?“

Džulija klimnu glavom.

„Dakle, ispostavilo se da je moja koliba zaista nekad bila kuća tvojih babe i dede. Vodoinstalateri su podigli daske patosa i našli ovo.“ Kit pokaza paketić na svom kolenu.

„Šta je to?“

Džulija je gledala kako Kit pažljivo odmotava paket da bi se ukazala knjižica u kožnom povezu. Mahnuo je njome. „To je dnevnik, počinje 1941. Letimično sam ga prelistao, opisuje život ratnih zarobljenika u zatvoru Čangi.“

Džuliji se nabra čelo. „To je u Singapuru, zar ne?“

„Da“, odvrati Kit. „Mnogi britanski vojnici koji su se borili na Malajskom poluostrvu u to vreme završili su tamo kao gosti Japanaca. Znaš li da li je tvoj deda bio ratni zarobljenik?“

„Deda Bil je često pričao o Istoku, ali uglavnom o divnom cveću koje tamo raste“, osmehnu se Džulija. „Nikad nije spominjao Čangi.“

„Pretpostavljam da nije želeo da priča o tome malom detetu, ali velika je verovatnoća da je dnevnik njegov, s obzirom na to što kažeš“, reče Kit. „A teško je zamisliti da pripada nekom drugom, pošto je tvoj deda čitav život proveo u toj kolibi.“

„Smem li?“ Džulija pruži ruku i Kit joj dade dnevnik. Otvorila je prvu stranu i videla da je koža zaštitila od starenja tanki

papir i da su zapisi sasvim čitljivi. A rukopis je bio prekrasan, elegantan – reči behu ispisane crnim mastilom.

„Prepoznaješ li dedin rukopis?“, upita Kit.

„Da budem iskrena, ne sećam se da sam ikada videla nešto što je on napisao. Obično je moja majka pisala zabeleške o raznim vrstama orhideja koje su rasle u staklenicima“, reče Džulija. „Možda bi moj otac prepoznao njegov rukopis. Ili, naravno, moja baka, koja ima više od osamdeset godina, ali je još čila i krepka, kako čujem. Pitanje je, ako to jeste njegov dnevnik“, razmišljala je Džulija glasno, „zašto ga je, za ime sveta, sakrio?“

„Po onome što sam čitao o iskustvu ratnih zarobljenika u rukama Japanaca, rekao bih da im je bilo grozno. Možda ga je sakrio jer nije želeo da uznemiri tvoju baku. Smem li da ga pozajmim kad ga tvoja porodica pročita? Uvek je fascinantno čitati izveštaj iz prve ruke o nekom istorijskom mestu.“

„Da, pretpostavljam da jeste“, reče Džulija osećajući grižu savesti što tako malo zna o prošlosti deda Bila.

Kit ustade. „I... zamolio bih te za uslugu.“ Prišao je plitkoj polici za knjige koja je stajala pored kamina i izvukao jednu knjigu. „Mislim da je ovo moje.“

Držao je *Dečju knjigu čuda*, koju je Džulija kupila za jednu funtu na rasprodaji u Vorton parku.

„Teško da je tvoja. Nosi datum iz 1926.“

„Aha, zapanjujuće je šta se danas može postići plastičnom hirurģijom.“ Kit se osmehnu. „Ne, stvarno, ovo je u stvari knjiga moga dede. Da li bi bila fer razmena za dnevnik, šta misliš?“

„Naravno.“

„Hvala. Slušaj, Džulija“, najednom je izgledao zbunjeno, „umirem od gladi i pitam se da li bi htela da odemo na...“ Prekinulo ga je zvono mobilnog telefona. „Izvini, moram da se javim.“ Prineo je telefon uhu. „Alo? Zdravo, Eni...“ Slušao je i zavrteo

glavom. „Ne čujem te. Ovde je signal užasno slab. Molim? Ne vredi, ne čujem. Krećem i vidimo se tamo. Hvala, ćao.“

„Izvini, Džulija, moram da idem.“ Kit ustade i pođe ka vratima, a potom se okrete ka njoj. „Javi mi šta se dešava s dnevnikom, hoćeš li?“

„Hoću, naravno, i hvala ti, Kite, što si se potrudio da ga doneseš.“

„Nema na čemu. Uzgred, obišao sam staklenike. Još su tamo, mada bog zna u kakvom stanju, sudeći po tome kako je povrt-njak zarastao u korov. Dođi uskoro da ih vidiš ako hoćeš, pre nego što kuću preuzme novi vlasnik. Ćao, Džulija.“ Oprezno joj se osmehnuo i zatvorio vrata.

5

Kasno poslepodne zateklo je Džuliju na najneočekivanijem mestu – u supermarketu u obližnjem gradu Holtu. Pošto je Kit otišao, besciljno je tumarala oko kolibe, pokušala da se odmori, a onda konačno zaključila da je gladna. Ne tek onako, kao da bi mogla nešto da prezalogaji, već da umire od gladi, prvi put za više nedelja. Sedela je na parkingu proždirući najpre pakovanje sendviča, pa dve kobasice u kifli, pa čokoladu. Pretpostavila je da je dobila apetit zbog duge šetnje na svežem vazduhu tog jutra. Ranije je uvek imala zdrav odnos prema hrani; dobar metabolizam i gust radni raspored zahtevali su jelo kao gorivo da bi funkcionisala. Uvek je jela sve što voli i nikad se nije ugojila ni grama. Nije imala vagu, ali po tome kako joj farmerke vise sa kukova zaključila je da će joj trebati još mnogo sendviča da nadoknadi izgubljeno.

Bacila je prazan omot na suvozačko sedište i krenula kući. Međutim, stala je stigavši na raskrnicu na obodu Holta. Sad kad je shvatila da ne zna šta je tačno radila sedam meseci u onoj hladnoj, mračnoj kolibici, nije joj se više tamo vraćalo. I zato je skrenula desno, ka Ališinoj udobnoj seoskoj kući.